

ADVIEZEN

DE EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR
GEGEVENSBESCHERMING**Advies van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming betreffende de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad — „Het terrorismebestrijdingsbeleid van de EU: belangrijkste resultaten en nieuwe uitdagingen”**

(2011/C 56/02)

DE EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR GEGEVENSBESCHERMING,

Gelet op het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name op artikel 16,

Gelet op het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en met name op de artikelen 7 en 8,

Gelet op Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens ⁽¹⁾,Gelet op Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 inzake de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens ⁽²⁾, en met name op artikel 41 daarvan,

BRENGT HET VOLGENDE ADVIES UIT:

I. INLEIDING

1. Op 20 juli 2010 heeft de Commissie een mededeling aangenomen onder de titel „Het terrorismebestrijdingsbeleid van de EU: belangrijkste resultaten en nieuwe uitdagingen” ⁽³⁾. Deze mededeling bevat „de kernelementen van een beleidsevaluatie van de huidige EU-terrorismebestrijdingsstrategie” en vormt tevens een onderdeel van de interneveiligheidsstrategie voor de Europese Unie ⁽⁴⁾. In de mededeling worden de resultaten beoordeeld, toekomstige uitdagingen in kaart gebracht en de hoofdlijnen voor het terrorismebestrijdingsbeleid van de EU geschetst.

⁽¹⁾ PB L 281 van 23.11.1995, blz. 31.

⁽²⁾ PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1.

⁽³⁾ COM(2010) 386 definitief.

⁽⁴⁾ Zie bladzijde 2 van de mededeling.

2. Veel van de initiatieven die in de mededeling worden genoemd, zijn al onderwerp geweest van specifieke adviezen of opmerkingen van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming. Het brede beleidsperspectief en de langetermijnoriëntatie die in deze mededeling worden gegeven, rechtvaardigen echter een afzonderlijk advies.

3. Het onderhavige advies is bijgevolg bedoeld als bijdrage aan meer fundamentele beleidskeuzes op een terrein waar het gebruik van persoonlijke informatie cruciaal is en op massale schaal gebeurt maar tegelijkertijd ook bijzonder gevoelig ligt.

4. In dit advies wordt niet ingegaan op de meest recente mededeling van de Commissie op dit terrein, „De EU-interneveiligheidsstrategie in actie: vijf stappen voor een veiliger Europa”, die op 22 november 2010 is aangenomen ⁽⁵⁾. Dat zal in een afzonderlijk advies gebeuren, waarin tevens opnieuw zal worden ingegaan op de noodzaak van een duidelijke relatie tussen de verschillende documenten.

5. In dit advies analyseert de Toezichthouder de verschillende onderdelen van de mededeling en geeft hij adviezen en aanbevelingen die moeten verzekeren dat op het terrein van terreurbestrijding het fundamentele recht op de bescherming van persoonsgegevens wordt gewaarborgd, vooral met het oog op toekomstige uitdagingen en de nieuwe beleidsoriëntaties.

II. ANALYSE VAN DE MEDEDELING EN RELEVANTE
KWESTIES INZAKE GEGEVENSBESCHERMING

6. De Commissie volgt in haar mededeling de structuur van de EU-terrorismebestrijdingsstrategie 2005 ⁽⁶⁾. Bijgevolg begint de mededeling met een analyse van de vier hoofdtaken van het beleid: voorkomen, beschermen, achtervolgen en reageren. Vervolgens worden in een afzonderlijk hoofdstuk enkele horizontale kwesties behandeld: eerbiediging van de grondrechten, internationale samenwerking en financiering.

⁽⁵⁾ COM(2010) 673 definitief

⁽⁶⁾ Doc. 14469/4/05 van 30 november 2005.

- 1. Voorkomen, beschermen, achtervolgen, reageren en de noodzaak de beginselen van gegevensbescherming te verankeren**
7. „Voorkomen” omvat een breed scala van activiteiten, variërend van het voorkomen van radicalisering en rekrutering tot maatregelen tegen internetgebruik door terroristen. Volgens de mededeling is een van de belangrijkste resultaten op dit terrein het kaderbesluit inzake terrorismebestrijding van de Raad, dat in 2002 ⁽¹⁾ is vastgesteld en in 2008 ⁽²⁾ gewijzigd.
8. Het „beschermen” van mensen en infrastructuur is ook een zeer breed terrein en omvat onder meer initiatieven op het gebied van grensbescherming, beveiliging van vervoer, controle op precursoren van explosieven, bescherming van kritieke infrastructuur en versterking van de aanvoerketen.
9. „Achtervolgen” omvat onder meer gegevensverzameling, politieke en justitiële samenwerking en het bestrijden van terroristische activiteiten en de financiering daarvan. Toekomstige uitdagingen in deze tak van het beleid zijn het tot stand brengen van een EU-kader voor passagiersnamenlijsten ⁽³⁾, het gebruik van artikel 75 VWEU voor het ontwikkelen van een kader voor het bevriezen van tegoeden en andere financiële middelen, alsook de wederzijdse erkenning van bewijs in strafzaken.
10. „Reageren” heeft betrekking op het vermogen om in de nasleep van een terreuraanslag effectief op te treden en omvat onder meer slachtofferhulp.
11. Op al deze terreinen is sprake van krachtige koppelingen met initiatieven ten aanzien waarvan de Toezichthouder al eerder een standpunt heeft ingenomen: het programma van Stockholm, beperkende maatregelen en bevriezen van tegoeden, bewaren van gegevens, bodyscanners, wapenprecursoren, biometrische gegevens, het Prüm-besluit, passagiersnamenlijsten, de overeenkomst met de Verenigde Staten over een programma voor het traceren van terrorismefinanciering (TFTP-overeenkomst), het Schengeninformatiesysteem, het visuminformatiesysteem (VIS), geïntegreerd grensbeheer, de EU-informatiebeheerstrategie en de grensoverschrijdende uitwisseling van bewijsstukken.
12. „Voorkomen” en „beschermen” zijn uit het oogpunt van gegevensbescherming om verschillende redenen de meest delicate concepten.
13. Ten eerste zijn ze per definitie gebaseerd op prospectieve risicoanalyses, die in de meeste gevallen een brede en „preventieve” verwerking van grote hoeveelheden persoonsgegevens van niet-verdachte burgers met zich meebrengen (zoals internetscreening, e-Borders en bodyscanners).
14. Ten tweede voorziet de mededeling in steeds uitgebreidere samenwerkingsverbanden tussen handhavingsdiensten en particuliere ondernemingen (zoals internetproviders, financiële instellingen en vervoersondernemingen) voor het uitwisselen van relevante informatie en soms ook voor het „delegeren” van bepaalde handhavingstaken. Dit betekent dat persoonsgegevens die door particuliere ondernemingen voor commerciële doeleinden zijn verzameld, steeds vaker door overheidsdiensten voor handhavingsdoeleinden worden gebruikt.
15. Veel van deze initiatieven zijn genomen als snelle reactie op terrorisme-incidenten, waarbij men zich onvoldoende de vraag heeft gesteld of wellicht sprake is van overlapping met of duplicatie van reeds bestaande maatregelen. Bij sommige maatregelen is zelfs jaren na de inwerkingtreding ervan nog steeds niet duidelijk of de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer die uit deze maatregel voortvloeit wel werkelijk nodig is.
16. Bovendien schuilt in het „preventief” gebruik van persoonsgegevens een groter risico van discriminatie. De preventieve analyse van informatie brengt het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens van een brede categorie personen met zich mee (bijv. alle passagiers of alle internetgebruikers), ongeacht de vraag of er tegen die personen een concrete verdenking bestaat. De analyse van die gegevens — zeker wanneer dat gebeurt met datamining-technieken — kan tot gevolg hebben dat onschuldige personen als verdacht worden gemarkeerd uitsluitend en alleen omdat hun profiel (leeftijd, geslacht, religie, enz.) en/of gedrags- of gebruikspatroon met betrekking tot bijvoorbeeld reizen of internetten, hetzelfde is als dat van personen die in verband staan met terrorisme of daarvan worden verdacht. Vandaar dat met name in deze context een onrechtmatig of onjuist gebruik van (soms gevoelige) persoonlijke informatie in combinatie met ruime dwangbevoegdheden van handhavingsautoriteiten, kan leiden tot de discriminatie en stigmatisatie van specifieke personen en/of groepen personen.
17. In dit opzicht dragen maatregelen voor een hoog niveau van gegevensbescherming ook bij aan het bestrijden van racisme, vreemdelingenhaat en discriminatie, en dat laatste draagt volgens de mededeling weer bij aan „de preventie van radicalisering en rekrutering door terroristische organisaties”.
- 2. Een consistente aanpak gebaseerd op het noodzaak-beginsel**
18. Een belangrijke algemene opmerking betreft de noodzaak van consistentie en van een duidelijk verband tussen de verschillende mededelingen en initiatieven op het terrein van binnenlandse zaken, en in het bijzonder op het terrein van interne veiligheid. Een voorbeeld: hoewel de EU-terrorismebestrijdingsstrategie nauw verband houdt met het informatiebeheerbeleid, de strategie voor de tenuitvoerlegging van het Handvest van de grondrechten en het Europees informatie-uitwisselingsmodel, wordt niet expliciet en uitgebreid ingegaan op de relatie tussen deze documenten.

⁽¹⁾ 2002/475/JBZ, (PB L 164 van 22.6.2002, blz. 3).

⁽²⁾ 2008/919/JBZ, (PB L 330 van 9.12.2008, blz. 21).

⁽³⁾ Tevens aangekondigd in het Actieplan ter uitvoering van het programma van Stockholm, COM(2010) 171 definitief van 20 april 2010.

Met de aanneming op 22 november 2010 van de „EU-interneveiligheidsstrategie in actie: vijf stappen voor een veiliger Europa”⁽¹⁾ is dat alleen maar duidelijker geworden.

19. Vandaar dat de Toezichthouder de EU-instellingen de aanbeveling doet om ervoor te zorgen dat beleidsplannen en initiatieven op het terrein van binnenlandse zaken en interne veiligheid dusdanig worden ontworpen en uitgevoerd dat sprake is van een consistente aanpak en duidelijke koppelingen, zodat passende en positieve synergieën ontstaan en wordt voorkomen dat werk dubbelop wordt gedaan.
20. De Toezichthouder doet verder de aanbeveling om bij elk voorstel op dit terrein uitdrukkelijk rekening te houden met het beginsel van noodzaakelijkheid, door te kijken naar mogelijke overlappingen met bestaande instrumenten en het verzamelen en uitwisselen van persoonsgegevens te beperken tot wat echt noodzakelijk is.
21. Zo vroeg de Toezichthouder zich af of de TFTP II-overeenkomst met de Verenigde Staten werkelijk nodig was en of de beoogde resultaten niet ook konden worden bereikt met instrumenten die een minder grote inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van mensen maken, zoals die welke al in het bestaande EU- en internationale wetgevingskader zijn neergelegd⁽²⁾. In hetzelfde advies zette de Toezichthouder ook vraagtekens bij de bulkverzending van gegevens en vroeg hij zich af of het doorgeven van gegevens niet op een meer gerichte manier kon gebeuren.
22. Een van de uitdagingen die in de mededeling worden genoemd, is „te waarborgen dat deze instrumenten (voor handhaving van de wet) voorzien in de werkelijke behoeften (...) met volledige inachtneming van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van de voorschriften inzake gegevensbescherming”. De Toezichthouder is blij met deze expliciete erkenning van het recht op privacy en verzoekt de EU-instellingen zorgvuldig na te gaan in hoeverre bestaande en geplande instrumenten voorzien in de werkelijke behoeften op het terrein van wetshandhaving en te voorkomen dat maatregelen elkaar overlappen of onnodig inbreuk plegen op de persoonlijke levenssfeer van mensen. Bestaande instrumenten moeten periodiek worden beoordeeld op hun effectiviteit als instrument voor terrorismebestrijding.
23. De Toezichthouder heeft er in tal van adviezen en opmerkingen, en met name in het recente advies over de mededeling van de Commissie, „Overzicht van het informatiebeheer op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht”⁽³⁾, op gewezen dat voorstellen voor nieuwe instrumenten voor informatie-uitwisseling niet eerder zouden moeten worden gedaan dan nadat alle bestaande instrumenten op dit terrein aan een beoordeling zijn onderworpen. Het beoordelen van bestaande maatregelen op hun effectiviteit en van nieuwe maatregelen op hun effecten op de persoonlijke levenssfeer van mensen, is van cruciaal belang en moet een belangrijke rol spelen bij EU-acties op dit terrein, in overeenstemming met de aanpak die in het programma van Stockholm is geïntroduceerd.

24. Overlappingsen en ineffectiviteit moeten reden zijn voor aanpassingen in beleidskeuzes of zelfs tot het consolideren of ter zijde schuiven van bestaande systemen van gegevensverzameling en -verwerking.

25. De Toezichthouder doet de aanbeveling om speciale aandacht te besteden aan voorstellen die tot gevolg hebben dat niet alleen de persoonsgegevens van verdachten worden verzameld maar van iedereen. Ook moet specifiek worden gekeken naar, c.q. een rechtvaardiging worden gegeven voor gevallen waarin het verwerken van persoonsgegevens een ander doel heeft dan waarvoor zij oorspronkelijk zijn verzameld, zoals het gebruiken van persoonsgegevens die in het Eurodac-systeem zijn opgeslagen voor handhavingdoel-einden.

26. Een andere toekomstige uitdaging die in de mededeling wordt onderstreept, is het formuleren van een doeltreffend beleid inzake veiligheidsonderzoek en zo bij te dragen aan een hoog veiligheidsniveau. De Toezichthouder ondersteunt de opmerking van de Commissie dat voor een doeltreffend veiligheidsonderzoek nauwere banden tussen de verschillende partijen nodig zijn. In dit opzicht is het cruciaal dat al in een heel vroeg stadium deskundigen in gegevensbescherming bij het veiligheidsonderzoek worden betrokken, om te helpen bij het maken van beleidskeuzes en te verzekeren dat privacyaspecten zo veel mogelijk in nieuwe veiligheidstechnologieën worden geïntegreerd, volgens het beginsel van „privacy by design”.

3. Het gebruik van beperkende maatregelen (bevriezen van tegoeden)

27. Wat betreft het gebruik van beperkende maatregelen (bevriezen van tegoeden) tegen specifieke landen en terrorismeverdachten heeft het Hof van Justitie bij herhaling en consequent bevestigd dat de eerbiediging van grondrechten bij terrorismebestrijding cruciaal is, zowel met het oog op burgerrechten als met het oog op de rechtmatigheid van genomen maatregelen.

28. De Toezichthouder heeft op dit terrein al eerder adviezen gegeven en opmerkingen gemaakt⁽⁴⁾, waarbij aan de ene kant is gewezen op procedurele verbeteringen en aan de andere kant is verzocht om aanvullende verbeteringen, met name ten aanzien van het recht op informatie en op

⁽¹⁾ Zie punt 4 van dit advies.

⁽²⁾ Advies van 22 juni 2010.

⁽³⁾ Advies van 30 september 2010.

⁽⁴⁾ Advies van 28 juli 2009 betreffende het Voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 881/2002 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met Usama bin Laden, het Al-Qa'ida-netwerk en de Taliban, (PB C 276 van 17.11.2009, blz. 1). Advies van 16 december 2009 over diverse wetgevingsvoorstellen tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen ten aanzien van Somalië, Zimbabwe, de Democratische Volksrepubliek Korea en Guinee, (PB C 73 van 23.3.2010, blz. 1). Zie tevens de brief van de EDPS van 20 juli 2010 betreffende respectievelijk drie wetgevingsvoorstellen voor bepaalde beperkende maatregelen tegen de heer Milosevic en personen die banden met hem onderhouden, ondersteuning van het mandaat van het Internationaal Tribunaal voor het voormalige Joegoslavië, en Eritrea. Alle adviezen en opmerkingen van de EDPS zijn beschikbaar op de website van de Toezichthouder: <http://www.edps.europa.eu>

toegang tot de eigen persoonsgegevens, de omschrijving van de beperkingen op deze rechten en de beschikbaarheid van effectieve rechtsmiddelen en onafhankelijk toezicht.

29. De noodzaak van aanvullende verbeteringen van de procedures en waarborgen voor personen die op een lijst van verdachte personen zijn geplaatst, is recentelijk door het Gerecht in de zaak „Kadi II”⁽¹⁾ bevestigd. Het Gerecht achtte het met name noodzakelijk dat iemand die op een lijst is geplaatst gedetailleerd wordt geïnformeerd over de redenen waarom dat is gebeurd. Dit komt heel dicht in de buurt van het in de EU-wetgeving inzake gegevensbescherming neergelegde recht op toegang tot de eigen persoonsgegevens en, wanneer blijkt dat ze onjuist of verouderd zijn, rectificatie daarvan. Deze rechten, die in artikel 8 van het Handvest van de grondrechten uitdrukkelijk worden genoemd, vormen een essentieel onderdeel van gegevensbescherming en mogen alleen worden beperkt voor zover dat noodzakelijk en voorzienbaar is en de beperking in kwestie in de wet is geregeld.
30. In dit opzicht is de Toezichthouder het eens met de opmerking die in de mededeling wordt gemaakt dat een van de toekomstige uitdagingen voor het terrorismebestrijdingsbeleid het gebruik van artikel 75 VWEU is. Deze nieuwe rechtsgrond, die bij het Verdrag van Lissabon is ingevoerd, geeft expliciet toestemming voor maatregelen voor het bevriezen van tegoeden van natuurlijke of rechtspersonen. De Toezichthouder doet de aanbeveling om deze rechtsgrond ook te gebruiken voor het creëren van een wettelijk kader voor het bevriezen van tegoeden dat volledig in overeenstemming is met de eerbiediging van grondrechten. De Toezichthouder is bereid verder bij te dragen aan het ontwikkelen van de relevante wetgevingsinstrumenten en procedures en verwacht naar behoren en tijdig te worden geraadpleegd over de specifieke verordening die de Commissie in overeenstemming met haar werkprogramma voor 2011 op dit terrein zal ontwikkelen⁽²⁾.
31. In een breder perspectief moet een wettelijk kader voor gegevensbescherming worden gecreëerd dat ook van toepassing is op het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB). Artikel 16 VWEU verschaft een rechtsgrondslag waarmee ook op dit terrein voorschriften inzake gegevensbescherming kunnen worden vastgesteld. De verschillende rechtsgrondslag en procedure van artikel 39 VWEU zal alleen gelden wanneer persoonsgegevens door lidstaten voor GBVB-doeleinden worden verwerkt. Maar hoewel het Verdrag van Lissabon oproept tot het vaststellen van voorschriften inzake gegevensbescherming en voorziet in de instrumenten hiervoor, bevat de recente mededeling van de Commissie over „Een integrale aanpak van de bescherming van persoonsgegevens in de EU” geen initiatief in die richting⁽³⁾. Tegen deze achtergrond verzoekt de

Toezichthouder de Commissie met klem een voorstel in te dienen voor een wettelijk kader voor gegevensbescherming op het terrein van het GBVB.

4. Eerbiediging van grondrechten en internationale samenwerking

32. In het hoofdstuk over de eerbiediging van de grondrechten onderstreept de Commissie dat de EU op dit terrein een voorbeeldfunctie dient te vervullen en dat het Handvest van de grondrechten de toetssteen moet zijn voor alle EU-beleidsmaatregelen. De Toezichthouder is blij met deze benadering.
33. De Toezichthouder ondersteunt ook de opmerking dat eerbiediging van de grondrechten niet alleen een wettelijke vereiste is, maar ook een kernvoorwaarde voor wederzijds vertrouwen tussen nationale autoriteiten en voor het vertrouwen van het publiek in het algemeen.
34. Tegen deze achtergrond pleit de Toezichthouder voor een dynamische aanpak en concrete acties in die richting, ook als middel voor een effectieve tenuitvoerlegging van het Handvest van de grondrechten⁽⁴⁾.
35. Privacyeffectbeoordelingen („Privacy Impact Assessments”) en vroegtijdige raadpleging van instanties belast met gegevensbescherming moeten een vast onderdeel worden van alle initiatieven die gevolgen hebben voor de bescherming van persoonsgegevens, ongeacht de initiatiefnemer of het terrein waarop het initiatief betrekking heeft.
36. In het hoofdstuk over internationale samenwerking wijst de Commissie ook op de noodzaak van het scheppen van „de nodige wettelijke en politieke randvoorwaarden (...) voor meer samenwerking met de externe partners van de EU op het gebied van terrorismebestrijding”.
37. In dit opzicht brengt de Toezichthouder in herinnering dat voorafgaand aan het uitwisselen van persoonsgegevens met derde landen en internationale organisaties gezorgd moet worden voor adequate waarborgen, zodat de rechten van burgers inzake gegevensbescherming ook in de context van internationale samenwerking in acht worden genomen.
38. Dit omvat ook het bevorderen van gegevensbescherming in samenwerking met derde landen en internationale organisaties, teneinde ervoor te zorgen dat EU-normen worden nageleefd. Dit is in overeenstemming met het voornemen van de Commissie om in derde landen en op internationaal niveau strenge wettelijke en technische normen inzake gegevensbescherming te ontwikkelen en de samenwerking met derde landen te bevorderen⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Arrest van 30 september 2010 in de zaak T-85/09 *Kadi v. Commissie*, zie in het bijzonder de punten 157 en 177.

⁽²⁾ In haar werkprogramma voor 2011 (COM(2010) 623 van 27 oktober 2010) maakt de Commissie in bijlage II (indicatieve lijst van mogelijke initiatieven) melding van een „verordening tot vaststelling van een procedure voor het bevriezen van middelen van personen die verdacht worden van terroristische activiteiten in de EU”.

⁽³⁾ Mededeling van de Commissie COM(2010) 609 van 4 november 2010.

⁽⁴⁾ Zie de mededeling over een „Strategie voor een doeltreffende tenuitvoerlegging van het Handvest van de grondrechten door de Europese Unie”, COM(2010) 573 van 19 oktober 2010.

⁽⁵⁾ Zie mededeling COM(2010) 609 „Een integrale aanpak van de bescherming van persoonsgegevens in de EU”, blz. 16-17.

39. Een duidelijke kans voor de Europese Unie om op dit terrein actie te ondernemen wordt geboden door de eerder genoemde mogelijkheid om beperkende maatregelen (bevrozen van tegoeden) te nemen. Intensieve samenwerking met derde landen en de Verenigde Naties bij het nemen van zulke maatregelen mag er niet toe leiden dat grondrechten die nu een grote mate van bescherming in de EU-wetgeving genieten, minder goed worden beschermd.

III. CONCLUSIES

40. De Toezichthouder is blij met de aandacht die de Commissie geeft aan grondrechten en gegevensbescherming en beveelt aan om aanvullende concrete verbeteringen in het terrorismebestrijdingsbeleid door te voeren.

41. De Toezichthouder beveelt aan om de eerbiediging van grondrechten op dit terrein met concrete initiatieven te ondersteunen. Dat geldt met name voor het recht op de bescherming van persoonsgegevens, dat onmisbaar is voor het bevorderen van rechtszekerheid, vertrouwen en samenwerking in de strijd tegen terrorisme, alsook een noodzakelijke juridische voorwaarde voor de ontwikkeling van de beoogde systemen.

42. De Toezichthouder ondersteunt ook de opvatting dat systematische beleidsvorming de voorkeur verdient boven ad-hocbeleid op basis van incidenten, zeker wanneer die leiden tot het opzetten van nieuwe systemen voor het bewaren, verzamelen en uitwisselen van gegevens zonder dat bestaande alternatieven naar behoren zijn beoordeeld.

43. In dit opzicht doet de Toezichthouder de EU-instellingen de aanbeveling om ervoor te zorgen dat beleidsplannen en initiatieven op het terrein van binnenlandse zaken en interne veiligheid dusdanig worden ontworpen en uitgevoerd dat sprake is van een consistente aanpak en duidelijke koppelingen, zodat passende en positieve synergieën ontstaan en wordt voorkomen dat werk dubbelop wordt gedaan.

44. Tegen deze achtergrond doet de Toezichthouder de Europese wetgever de aanbeveling om meer werk te maken van gegevensbescherming, door zich te verbinden aan specifieke acties (en concrete deadlines), zoals:

- het beoordelen van bestaande maatregelen op hun effectiviteit en op hun effecten op de persoonlijke

levenssfeer van mensen, wat van cruciaal belang is en bij EU-acties op dit terrein een belangrijke rol moet spelen;

- bij het plannen van nieuwe maatregelen, kijken naar mogelijke overlappingsen met bestaande instrumenten, rekening houden met de effectiviteit van de nieuwe maatregelen en het verzamelen en uitwisselen van persoonsgegevens beperken tot wat echt noodzakelijk is;
- het doen van voorstellen voor een wettelijk kader voor gegevensbescherming dat ook van toepassing is op het GBVB;
- het doen van voorstellen voor een uitgebreide en mondiale aanpak om ten aanzien van beperkende maatregelen (bevrozen van tegoeden) zowel de effectiviteit van handhavingsacties als de eerbiediging van grondrechten te verzekeren, op basis van artikel 75 VWEU;
- gegevensbescherming bovenaan de agenda plaatsen, bijvoorbeeld door maatregelen op hun effect op privacy en gegevensbescherming te laten beoordelen („Privacy and Data Protection Impact Assessment”) en de instanties die met gegevensbescherming zijn belast tijdig te raadplegen over relevante voorstellen die worden ingediend;
- ervoor zorgen dat deskundigen in gegevensbescherming al in een heel vroeg stadium bij het veiligheidsonderzoek worden betrokken, om te helpen bij het maken van beleidskeuzes en te verzekeren dat privacyaspecten zo veel mogelijk in nieuwe veiligheidstechnologieën worden geïntegreerd;
- zorgen voor adequate waarborgen wanneer persoonsgegevens in het kader van internationale samenwerking worden verwerkt en bevorderen van het opstellen en uitvoeren van beginselen van gegevensbescherming door derde landen en internationale organisaties.

Gedaan te Brussel, 24 november 2010.

Peter HUSTINX

*Europese Toezichthouder voor
gegevensbescherming*